

15 CHELMNO/KULMHOF (PL)

Ando decemberi 1941 buhlili jek tifusoski epidemija ando „Zigeunerlager“ kata o geto Litzmannstadt, kaj sî adjes o foro Łódź. Ande „gasoskê vurdona“ mudarde karing 4.600 Řomen, save angêrenas ando Chełmno/Kulmhof. Numa deš kurke pala kodja, kaj arêse 5.007 Austrijakê Řoma taj Sinti ando foro Łódź, sas savořê mundarde. 4.400 lendar sî praxome pe bi-sêmnome masovni grobur ando vês kata o foro Chełmno, lenca kethane praxome sî 150.000 jevrejur taj miĵi de miĵi sovjeticka marimaskê řobur.

1910

1951

1941-42

💡 Žanglen tumen

...kê le Řomengê nekêžime amala taj njamur kamle te aven taj te dikhên pengê po marto 1942 deportirime ženen, aj le řingale mothode lengê, kê le ženen kaj „munčisajle“ ando foro Łódź, naj len vizitako pravo?

...kê le „gasoskê vurdona“ hazninas maj anglal, te mundaren le hendikepime pacienton kata l' hospitalur?

✍ Tumari bući

Tala save kondicije musaj sas te trajin le manuša ande l' getura? Save sas le konsekvence ande kasave trajimaskê kondicije?

📷 Paj fotografija

Jek takozvano “gasosko vurdon” Magirus-Deutz, kaj haznisarde les 1941 taj 1942 te mundaren la Austrijakê Řomen pe lengo drom anda „Zigeunerlager“ Litzmannstadt ži ka mundarimasko logoro Chełmno/Kulmhof. Yad Vashem Archives, Doc. Nr. 1264/2 Jerusalem/Israel.

<https://www.romasintigenocide.eu/kalderasch/i>